

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ

Development of Online Training Curriculum on Curriculum Development for In-Service Teacher

สิรินาถ จงกลกลาง (Sirinat Jongkonklang) *

ดร. มธุรส จงชัยกิจ (Dr. Maturos Chongchaikit) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูประจำการ และ 2) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูประจำการ การวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ ขั้นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ และ ขั้นการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้มาโดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มี 2 ชุด ชุดละ 3 ท่าน สำหรับการวิจัยในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ตามลำดับ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา และ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา และการสอนแบบออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ คู่มือการใช้หลักสูตรฯ แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ และแบบประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมซีดีรอมบรรจุเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ และการสรุปเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ ประกอบด้วยหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯและคู่มือการใช้ ตัวอย่างแผนหน่วยการเรียนรู้สำหรับบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบบริหารจัดการและบทเรียนเว็บควอส เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประจำบทเรียน
2. ผลการประเมินด้านเนื้อหา พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ที่ 2 ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาในทุกรายการที่สอบถามรวม 20 รายการ
3. ผลการประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรฯ พบว่า มีความเหมาะสมในทั้ง 4 ด้าน รวม 40 รายการประเมิน ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูลของคอร์สแวร์ ด้านการให้คำแนะนำในการใช้คอร์สแวร์ ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล และ ด้านการออกแบบสื่อและเทคนิคการนำเสนอ เอกสารหลักสูตรได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะทั้งหมดของผู้ทรงคุณวุฒิ ยกเว้นการปรับกิจกรรมการอภิปราย (Discussion) ให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ เนื่องจาก เป้าหมายของหลักสูตรเน้นการสอนแบบให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์, ครูประจำการ

Keywords: Curriculum Development, Online Training Curriculum, In-Service Teacher

* นิติปรัชญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the online training curriculum on curriculum development for in-service teacher; and 2) evaluate and improve the online training curriculum on curriculum development for in-service teacher. The research was conducted in 3 phases: 1) the preparation phase; 2) the curriculum development phase; and 3) the curriculum evaluation and improvement phase. The sample group, selected purposively, consisted of 2 sets of the experts, 3 content experts for phase 2 and 3 experts on educational technology and online teaching for phase 3 of the research procedures. The research tools were the online training curriculum and curriculum handbook, the curriculum content evaluation form on the accordance with Khurusapha teacher profession standards, the evaluation form on the quality and availability of the electronic documents and media of training curriculum with the CD-ROM containing all electronic documents. The data were analyzed using the frequency and the descriptive analysis writing.

The research findings were as follows:

1. the online training curriculum on curriculum development for in-service teacher composed of the training curriculum and handbook, the examples learning units of the courseware using LMS, and the webquest courseware, and the electronic documents and media.
2. the content evaluation showed that the curriculum content was in accordance with the 2nd content standards of Khurusapha teacher profession standards for all 20 requested items.
3. the evaluation of the electronic documents and media on their quality and availability showed that they were appropriate in all of the following 4 aspects of evaluation, including 40 items: courseware information, courseware using suggestion, content, activities and evaluation in courseware learning units; courseware design and presentation techniques. The curriculum documents have been improved as recommended except the one about making the unit plan for discussion activity because the curriculum was mainly designed for self-study instruction.

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 การจัดการศึกษาได้มีการพัฒนาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติ ดังเช่นตามความในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กล่าวคือ กำหนดให้รัฐ

มีหน้าที่จัดสรร ส่งเสริม ให้สิทธิระดมทุน ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา และในหมวด 7 กำหนด ให้ครูมีการพัฒนาตนเองที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้น การพัฒนาตนเองจึงถือเป็นหน้าที่ของครูทุกคน เพราะสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เรียนทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน สามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้

“วิชาชีพครู” นับเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้า

ของประเทศ กล่าวคือ วิชาชีพครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างพลเมืองดี พัฒนาศักยภาพมนุษย์และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ซึ่งคุรุสภาได้กำหนดให้มีการประกอบวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขที่สำคัญคือ ต้องประพฤติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมทั้งมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ และความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา ได้กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน โดยมาตรฐานความรู้ได้กำหนดกรอบไว้ว่า ครูต้องมีความรู้ทางด้านภาษาและเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยา สำหรับครู การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การบริหารจัดการในชั้นเรียน การวิจัยทางการศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และความเป็นครู เพื่อให้มีความรู้ และความสามารถเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพครู

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูประจำการ คือ การพัฒนาโดยการฝึกอบรม ซึ่งดำเนินการอยู่โดยกรมเจ้าสังกัด กิจกรรมการฝึกอบรมครูประจำการที่ดำเนินการกับครู คือการให้ครูเข้ามาฝึกอบรมหรือร่วมประชุมสัมมนาฝึกปฏิบัติ โดยหลักสูตรฝึกอบรมมีระยะเวลาตั้งแต่ 3-5 วัน และ 1 เดือน ปัญหาที่พบ คือ ครูจะ ต้องทั้งการสอนในชั้นเรียนเข้ารับการฝึกอบรม ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการสอนจากครูเต็มตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้การฝึกอบรมที่จัดนอกสถานศึกษายังทำให้ครูต้องเดินทางไกล จำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละครั้งก็เป็นปัญหา เพราะการฝึกอบรมที่ดีควรมีผู้เข้ารับการอบรมไม่เกิน 30 - 50 คน แต่ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนมาก เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาแบบการพัฒนาครูประจำการที่สามารถพัฒนา

ครูไปพร้อมๆ กับครูได้ปฏิบัติหน้าที่ครู คือการสอนนักเรียนของตนไปด้วย ซึ่งหากการฝึกอบรมมีการกำหนดรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสม จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการฝึกอบรมแบบออนไลน์นับเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญและเหมาะสม เพราะเป็นรูปแบบที่ให้ความอิสระทั้งด้านเวลาและสถานที่ สามารถจัดแบบมีการโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการทดสอบและการประเมินผลซึ่งสะท้อนผลกลับได้ทันที อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้แบบกลุ่มได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการฝึกอบรม เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานและองค์กรเป็นอย่างมาก การฝึกอบรมผ่านเว็บ (Web-Based Training: WBT) เป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้นวัตกรรมดังกล่าว ซึ่งสามารถนำคุณสมบัติต่างๆ ของบริการและเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีคุณลักษณะที่เสริมสร้างให้ผู้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเรียน มีความสะดวกในการเรียนรู้ มีการติดต่อสื่อสาร มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และเที่ยงตรง

การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ จะทำให้ได้หลักสูตรสำหรับครูประจำการที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ซึ่งมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งมาตรฐานหนึ่ง คือ มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นับเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะดังกล่าว เพราะจะทำให้หลักสูตรมีคุณภาพและมีความพร้อมต่อการนำไปใช้

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตสาขาการศึกษา และการพัฒนาครูประจำการให้มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นและชาติ ทั้งนี้ในการพัฒนาครูประจำการ ที่มีการพัฒนาผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู ใช้กระบวนการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมในชั้นเรียนเป็นหลัก การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ จึงมีรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมที่สำคัญในการพัฒนาครูให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและความ เป็นวิชาชีพชั้นสูงของครู ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน วิทยฐานะและมาตรฐานวิชาชีพ และเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาครูหรือครูที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตลอดจนนิสิต นักศึกษาสาขาการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ใน มาตรฐานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการให้ โอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเพิ่มมาตรฐานการ พัฒนาครูในการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและต่อประเทศ ชาติอย่างยั่งยืนสืบไป

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบกิจกรรมและการประเมินผลอย่างไร
2. จะทราบได้อย่างไรว่าหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและมีความพร้อมต่อการนำไปใช้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ

2. เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. มาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
2. เอกสาร ตำรา และข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์
3. แหล่งข้อมูลสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บนระบบเครือข่าย และ เอกสาร ตำรา ต่าง ๆ ในสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ โดย 1) วิเคราะห์มาตรฐานความรู้ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ซึ่งมีโครงสร้างมาตรฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะ และสาระความรู้ 2) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวนทั้งสิ้น 4 หน่วย 3) นำหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย มากำหนดรายละเอียดที่ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้หลัก และสาระการเรียนรู้ย่อย และจัดขอบข่ายเนื้อหา (scope) และลำดับขั้นการเรียนรู้ (sequence) รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการเรียน และ 4) จัดทำรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ และหน่วยการเรียนรู้

2. ออกแบบและจัดทำแผนหน่วยการเรียนรู้ (Unit Design)

3. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ อิเล็กทรอนิกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจัดทำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมฯ และสื่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสรุปและนำเสนอผลในรูปของความเรียงเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตร จากหน่วยงาน สถาบัน การศึกษาของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 ท่าน ที่ได้มาจากการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานละ 1 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมกับมาตรฐานความรู้ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ในมาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (KU-LMS MAXLEARN)
2. เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ และคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ
3. แหล่งทรัพยากรการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4. เอกสารหลักการพัฒนาคอร์สแวร์ที่มีคุณภาพ ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย
5. แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตรฯ กับมาตรฐานความรู้ที่ 2

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. จัดทำแบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ กับมาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

2. นำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ และคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ พร้อมแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ประเมินความสอดคล้อง

3. จัดทำตัวอย่างแผนหน่วยการเรียนรู้และจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบบริหารจัดการ (Courseware Using LMS) และบทเรียนเว็บเควส (WebQuest Lesson)

4. รวบรวมเอกสารหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปของเว็บไซต์จำลองที่บรรจุลงซีดีรอม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสรุปและนำเสนอผลในรูปของความเรียงเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จำนวน 3 ท่าน ที่ได้มาจากการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันการศึกษาละ 1 ท่าน เพื่อประเมิน คุณภาพและความพร้อมด้านเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตร ฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ซีดีรอมที่บรรจุเอกสารหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. แบบประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรฝึกอบรมฯ

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

2. สร้างแบบประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ

3. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

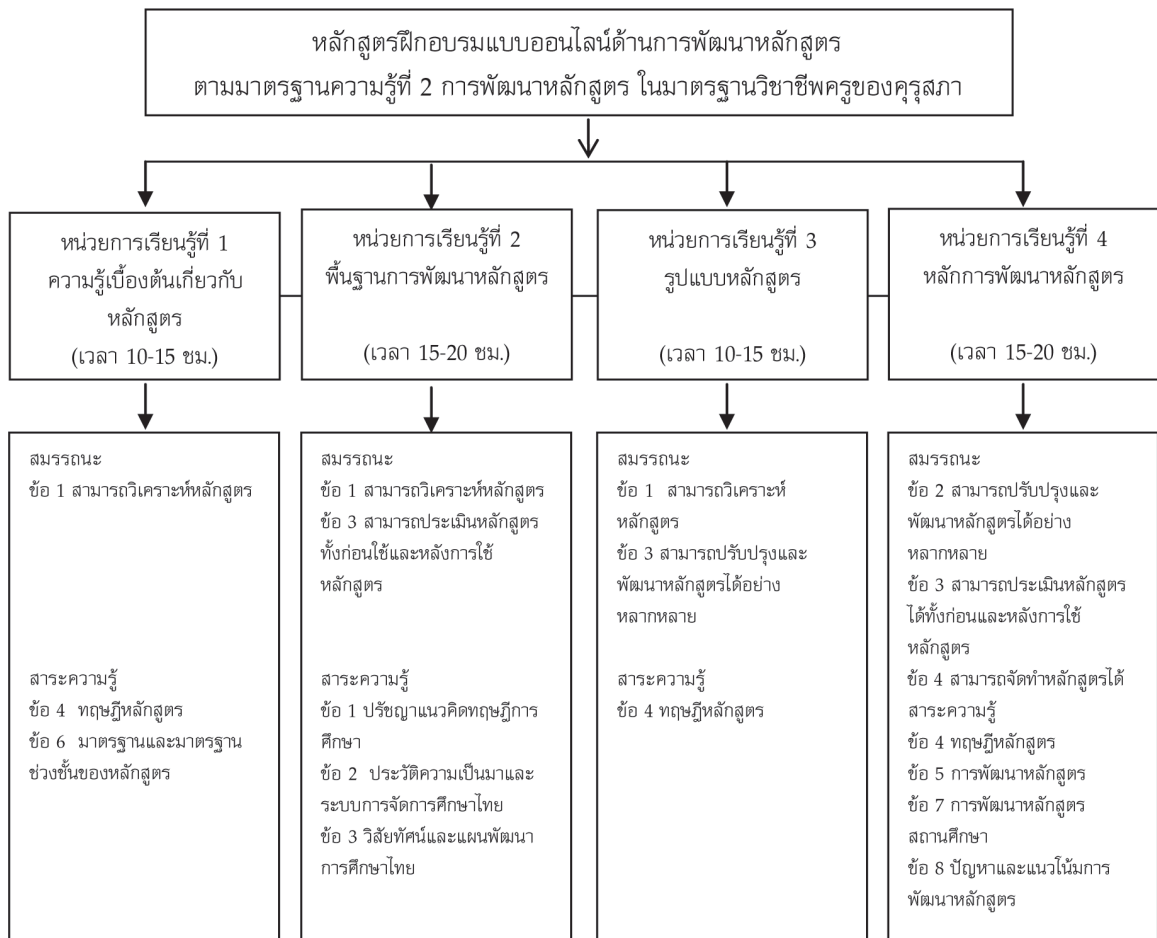
4. ผู้วิจัยสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินแล้วปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมฯ ตามข้อเสนอแนะ

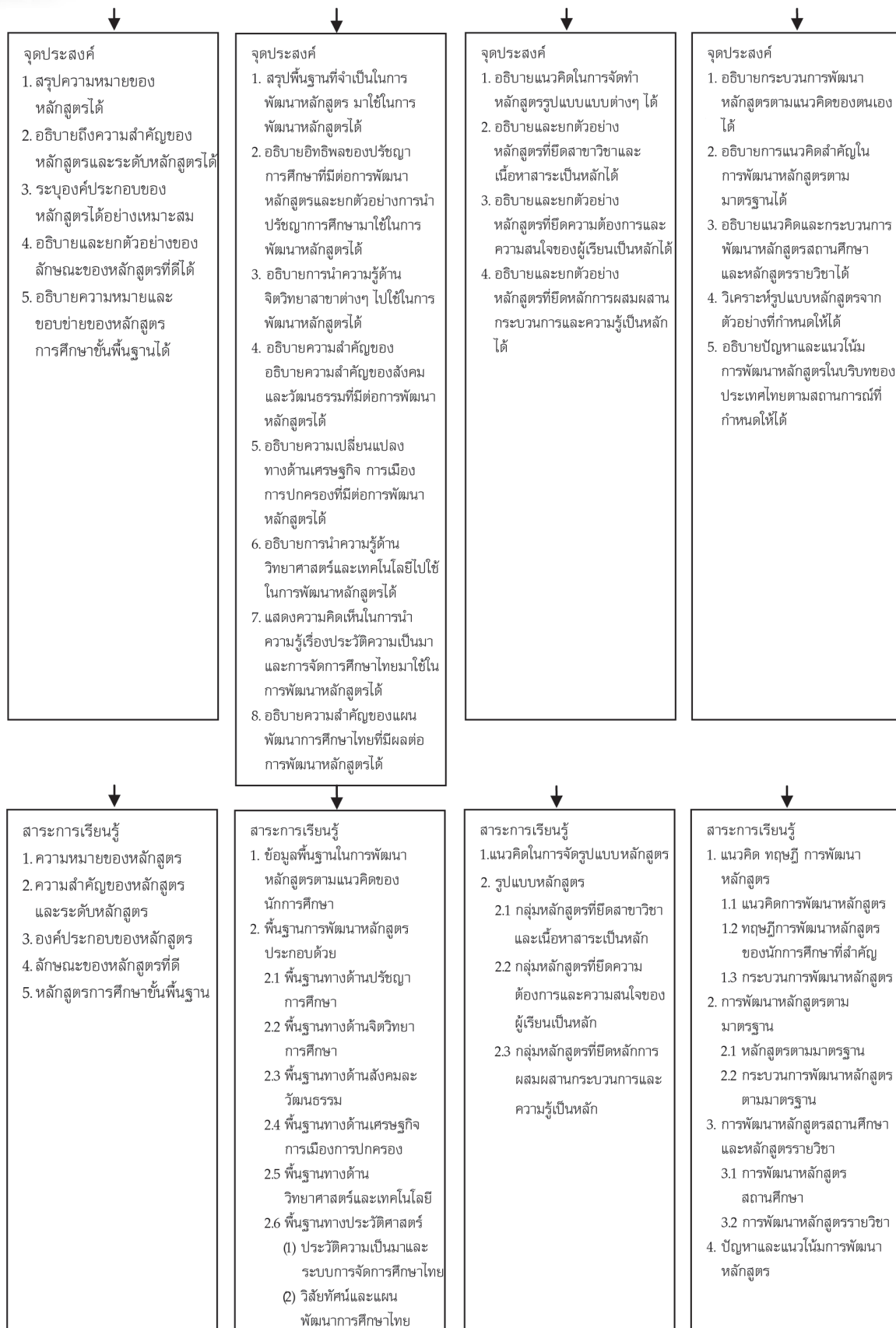
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสรุปและนำเสนอผลในรูปของตารางและความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ มีโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้น 4 หน่วย และมีเอกสารหลักสูตร ดังภาพที่ 1 และรายละเอียดเอกสารหลักสูตร ดังนี้

ภาพที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ

รายละเอียดเอกสารหลักสูตร ได้แก่
1) หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนา
หลักสูตร และ คู่มือการใช้ 2) ตัวอย่างแผนหน่วย
การเรียนรู้ สำหรับบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบบริหาร
จัดการ และ บทเรียนเว็บเคส 3) เอกสารหลักสูตร
และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

1) ผลการประเมินความสอดคล้องของ
เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ กับมาตรฐาน
ความรู้ พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมแบบ
ออนไลน์ฯ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ที่ 2
ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ทั้ง 20 รายการ

2) ผลการประเมินคุณภาพและความพร้อม
ของเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าเอกสารและ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ
มีคุณภาพและความพร้อมอยู่ในระดับเหมาะสมในทุก
รายการ ของทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การให้ข้อมูล
ของคอร์สแวร์ ด้านที่ 2 ด้านการให้คำแนะนำใน
การใช้คอร์สแวร์ ด้านที่ 3 เนื้อหา กิจกรรมการเรียน
การสอน และการประเมินผล และด้านที่ 4 การออกแบบ
สื่อและเทคนิคการนำเสนอ

ข้อวิจารณ์

1. เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการนี้
มุ่งพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ที่ 2
การพัฒนาหลักสูตร ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
จึงได้นำโครงสร้างมาตรฐาน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ
และสาระความรู้ มาใช้ ทำให้พบว่า มาตรฐานที่ 2
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ
ซึ่งเขียนไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่ได้นำสาระความรู้มาจัด
กลุ่มไว้ในแต่ละสมรรถนะ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องจัดกลุ่ม
สาระความรู้สำหรับแต่ละสมรรถนะขึ้นเอง โดยใช้
ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร อันเป็นหัวข้อของหลักสูตร
ฝึกอบรมเป็นตัวกำหนด ทำให้สมรรถนะที่ 3 สามารถ

ปรับปรุงและประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการ
ใช้หลักสูตรปรากฏอยู่ในทั้งหน่วยการเรียนรู้ที่ 2, 3
และ 4 โดยมีจุดประสงค์หน่วยเป็นตัวกำกับอีกทีหนึ่ง
จึงเป็นการประเมินในลักษณะใด และขั้นตอนใดของ
การพัฒนาหลักสูตร

2. เนื่องจากเป็นหลักสูตรฝึกอบรมแบบ
ออนไลน์ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึง
ได้จัดทำตัวอย่างแผนหน่วยการเรียนรู้ของบทเรียน
ออนไลน์ขึ้นใน 2 ลักษณะ คือ บทเรียนออนไลน์ผ่าน
ระบบบริหารจัดการ และบทเรียนเว็บเคส เพื่อให้
เกิดการประเมินคุณภาพและความพร้อมของเอกสาร
หลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของหลักสูตรฝึกอบรม
แบบออนไลน์ได้อย่างครบถ้วนถึงการจัดทำจัดทำ
เอกสารหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บทเรียนใน
ลักษณะนี้จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่าง
ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Driscoll (1998) และ
Roerden (1997) ได้ถึง รูปแบบการฝึกอบรมแบบ
ออนไลน์และแนวทางการนำเว็บไปใช้ในการเรียน
การสอน ไว้ว่า สามารถมีรูปแบบและกิจกรรมไว้อย่าง
หลากหลายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ
ผู้เรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้หลัก
ให้เป็นการอ่านศึกษาและค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วย
ตนเอง โดยมีการจัดทำแนวคำตอบสำหรับบทเรียน
ออนไลน์ผ่านระบบบริหารจัดการ และจัดทำกรอบ
การแสวงหาความรู้สำหรับบทเรียนเว็บเคส ซึ่งทำให้
ผู้วิจัยไม่ได้ปรับกิจกรรม Discussion เป็นหน่วยการ
เรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเห็นว่า
กิจกรรมดังกล่าวมีความสำคัญสำหรับการสอนแบบ
ออนไลน์โดยทั่วไป ที่มุ่งให้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน
ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับการอภิปรายไว้เพื่อเป็น
ทางเลือกสำหรับการออกแบบบทเรียนในลักษณะ
ดังกล่าวต่อไปในภายหน้า

3. ในการพัฒนาบทเรียนเว็บเคส ผู้วิจัย
พบว่าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องมือ และ
โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์
แบบออนไลน์ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้ต้องการพัฒนา

หลักสูตรแบบออนไลน์อย่างยิ่ง เพราะทำให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านแบบฝึกเชิงปฏิสัมพันธ์ได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ส่งผลถึงการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การอบรม อันนำไปสู่ความมั่นใจในคุณภาพและความพร้อมของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูประจำการชุดนี้ มีความสมบูรณ์ในด้านเอกสารหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนแผนหน่วยการเรียนรู้ สำหรับบทเรียนถึง 2 ลักษณะ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เห็นควรเสนอต่อศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จะได้นำไปใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการ โดยให้บุคลากรที่รับผิดชอบนำไปติดตั้งบนระบบบริหารจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย

2) ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการชุดนี้ให้เกิดการลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา อันมีกลุ่ม

เป้าหมายหลักคือ ครูประจำการหรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ยังไม่ได้รับใบประกอบวิชาชีพครู

3) ควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาครูกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ หรือมหาวิทยาลัยที่สนใจในการนำหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ฯ ไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการนำไปใช้ในวงกว้างอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ด้านการพัฒนาหลักสูตร สำหรับครูประจำการ ในแง่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ ตามมาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ด้านอื่น ๆ จนครบทั้ง 9 ด้าน

3) ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรทางการศึกษายังขึ้นต่อไป

4) ควรสร้างเครือข่ายวิจัยด้านการพัฒนาครูกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ โดยการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมแบบออนไลน์ในมาตรฐานความรู้อื่น ๆ ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานวิชาชีพครูของ คุรุสภา เนื่องจากหลักสูตรมีเพียง 1 มาตรฐานจากทั้งสิ้น 9 มาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- นาตยา ปิรันธนานนท์. (2546). **จากหลักสูตรสู่หน่วยการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- Driscoll, M. (1998). **Web-Based Training. Using Technology to Design Adult Learning Experiences**. San Francisco: Jossey-Bass Pfeiffer.
- Ornstein, A.C. & F.P. Hunkins. (1993). **Curriculum: Foundations, Principles and Issues**. Boston: Allyn and Bacon.
- Roerden. (1997). **Net Lesson: Web-Based Project for Your Classroom**. Songline Studios, Inc. and O'Reilly & Associates, Inc., 101 MorriSt., Sebastopol, CA95472. 284p.